

Sisäisen turvallisuuden strategian ohjausryhmä

Aika 6.3.2018 kello 9-10.40

Paikka Sisäministeriö, neuvotteluhuone Aleksanteri, Kirkkokatu 12, Helsinki

Jäsenet

Nimi	Läsnä	Poissa
Koskinen Esko, SM, puheenjohtaja	x	
Välimaa Asko, varapuheenjohtaja		x
Eriksson Teemu, VM		x
Hartikainen Antti, Tulli	x	
Hasari Marko, SPEK		x
Hytti Antti, EHYT ry	x	
Koskinen Jari, Suomen Kuntaliitto		x
Kolehmainen Seppo, POHA	x	
Kujala Arto, OM		x
Kumpula Kristiina, SPR	x	
Laitinen Ilkka, SM/RO		x
Lammi Risto, SM/RO	x	
Lankinen Timo, VNK	x	
Lounema Tomi, TEM	x	
Nederström Heli, OKM		x
Nevalainen Jaana, YM		x
Raijas Tiina, PLM	x	
Susi Mika, EK		x
Voipio-Pulkki Liisa-Maria, STM		x
Vuorio Jorma, SM/MMO	x	
Yli-Vakkuri Laura, SM/KVY		x
Hamunen Jaakko, SM/RO	x	
Jantunen Jorma, YM		x
Evwaraye Ari, SM, sihteeristö	x	
Holmström Lauri, SM, sihteeristö	x	
Meretniemi Milla, SM, sihteeristö	x	
Seitovirta Leena, SM sihteeristö	x	
Samula Sari, SM sihteeristö	x	

1

Kokouksen avaus Puheenjohtaja Esko Koskinen toivotti osallistujat tervetulleeksi ja avasi kokouksen.

2

Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3

Sisäisen turvallisuuden strategian toimeenpanosuunnitelma

Ohjausryhmä päätti kokouksessaan 7.12.2017, että kokouksessa esitettyä strategian toimeenpanosuunnitelman luonnosta täydennetään kommenttimenettelyllä. Kommentit on toimitettu 22.12.2017 mennessä.

Strategiapäällikkö Ari Evwaraye esitteli täydennetyn toimenpidesuunnitelman (liite).

31.05.2018

Käytiin keskustelu. Jaakko Hamunen kysyi uusien täydennyksien proseduurista ja kuinka paljon strategia voi elää valtioneuvoston hyväksynnän jälkeen. Evwaraye kertoi, että uudet toimenpiteet ovat uudelleenjäsennyksiä eikä toimenpiteiden sisältö tai merkitys ole tämän myötä muuttunut periaatepäätöstekstistä.

Antti Hartikainen totesi, että strategian toimenpidesuunnitelmaa on käsitelty ns. elävänä suunnitelma, jota pitääkin pystyä muuttamaan tarvittaessa. Strategian tavoitteet ovat selkeät, mutta ei voida sitoutua vuosiksi eteenpäin samoihin päätöksiin. Evwaraye totesi, että strategiassa mainitaan ohjausryhmän vahvistavan toimeenpanosuunnitelman. Ohjausryhmä voi näin ollen omalla päätöksellään muokata tai täydentää toimeenpanosuunnitelmaa.

Puheenjohtaja totesi, että toimeenpanosuunnitelma on elävä asiakirja ja käytännön syistä näin on myös pakko olla. Puheenjohtaja totesi, että ohjausryhmän täytyy seuraavassa kokouksessa paneutua tarkemmin toimenpiteiden toimeenpanovaiheisiin. Osa toimenpiteistä on jo tehty, osa aloitettu ja osa vasta suunnitteluvaiheessa. Evwaraye täydensi, että jatkossa tarkoitus on myös tuoda kokouksiin sellaisia valmistelussa olevia asioita, joista ohjausryhmä linjaa. Lisäksi esitellään yksittäisten toimenpiteiden tilanteita syvemmin sekä kerran puolesta vuodessa tarkempi selonteko koko strategian toimeenpanon tilanteeseen. Strategian toimenpidekokonaisuudessa 8 on myös kehitteillä sähköinen alusta, johon toimenpiteiden seuranta aikanaan viedään ja jonka avulla tilannetta voi seurata ajantasaisesti kokousten välissä.

Päätös:

Ohjausryhmä hyväksyi toimeenpanosuunnitelman.

4

Sisäisen turvallisuuden analysointi ja ennakointi (TP 1)

Sisäministeriö on asettanut ennakointiryhmän ja hallinnonalan ennakointiverkoston toimeenpanemaan toimenpidettä.

Strategian ohjausryhmä päätti kokouksessaan 7.12.2017, että ennakointiryhmä valmistelee strategiassa seurattavat sisäisen turvallisuuden ilmiöt sekä niiden seurannan indikaattorit.

Lauri Holmström esitteli ennakointiryhmän esityksen luonnokseksi sisäisen turvallisuuden ilmiöistä.

Strategian toimenpide 1 (sisäisen turvallisuuden analysointi ja ennakointi) on lähtenyt käyntiin siten, että vuoden 2017 lopussa perustettiin ennakointityöryhmä sekä sisäministeriön hallinnonalan ennakointiverkosto. Verkoston ennakointityöpaja pidettiin 16.2. ja siellä työskenneltiin keskeisten ilmiöiden jäsentämiseksi. Ennakointityö on määrittely- ja seurannan kehitysvaiheessa. Varsinaiseen tulevaisuuden ennakointiin päästään vasta myöhemmin.

Lähtökohta työlle on strategiassa päätetty sisäisen turvallisuuden määritelmä.

Ohjausryhmältä pyydettiin kommentteja neljään keskeiseen sisäisen turvallisuuden kategoriaan, jotka esityksessä olivat: 1. *turvallisuuden tunne*, 2. *rikollisuus*, 3. *yhteiskunnan vakaus*, sekä 4. *luonnon, ihmisen ja teknologian aiheuttamat onnettomuudet*.

Seppo Kolehmainen totesi, että lähtökohtaisesti "häiriöt" ei ole kuvaava sana. Kolehmainen ehdotti tilalle "yhteiskuntarauhan häiriöt" tai "järkkyminen" -termiä.

Kristiina Kumpula totesi, että turvallisuuden tunne syntyy sosiaalisista verkostoista ja tunteesta, että on osa yhteisöä. Kumpula toivoi, että kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisten oma rooli turvallisuuden tunteen muodostumisessa näkyisi jatkossa enemmän. Nykyinen tarkastelu on kovin viranomaislähtöinen.

Antti Hytti totesi, että työssä voisi huomioida myös sen, että turvallisuuden tunnetta tuo tieto siitä, onko minulla itselläni välineitä suojella itse itseäni tai mahdollisuus vaikuttaa omaan turvallisuuteen, eikä pelkästään se, että yhteiskunta suojaa.

31.05.2018

Toinen sisäisen turvallisuuden ilmiökategoria, rikollisuus, on jaoteltu yleisiin seurattaviin ilmiöihin ja erityisseurattaviin ilmiöihin, joista jälkimmäisillä tarkoitetaan sellaisia yksityiskohtaisempia ilmiöitä, joiden seuranta liittyy ihmis- tai perusoikeuksiin taikka parlamentaarisiiin tai kansainvälisiin velvoitteisiin.

Kategoriasta käytiin vilkasta keskustelua, jossa tuotiin esiin muun muassa harkittavaksi seurantakohteiden suhde rikoslakiin esimerkiksi kyberrikokset, sekä liikennerikosten sisällyttäminen tarkasteluun. Lisäksi keskusteltiin ympäristöturvallisuuden uhkista ja infrastruktuurin haavoittuvuuksista.

Puheenjohtaja huomautti, että neljännessä kokonaisuudessa (luonnon, ihmisen ja teknologian aiheuttamat onnettomuudet) on huomioitu liikenneonnettomuudet. Puheenjohtaja totesi myös, että on olemassa riskejä, jotka toteutuvat harvoin, mutta joiden merkitys on suuri. Rikosnimike ei korreloi turvallisuuden tunteeseen. Näpistys on pikkujuttu, mutta kun niitä on paljon, se vaikuttaa turvallisuuden tunteeseen. Terroritekoja voi olla yksi, mutta sen merkitys ilmiönä turvallisuuden tunteeseen on valtavan suuri.

Antti Hartikainen totesi, että ympäristöön liittyvät haasteet, kuten juomaveden saastuminen, vaikuttavat laajasti ja horjuttavat turvallisuuden tunnetta.

Puheenjohtaja mainitsi, että yhteiskunnan vakauten ja turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat myös infrastruktuurin kuten veden, sähkön ja ICT:n häiriötilanteet ja se miten viranomaiset selviävät niistä. Onko tämä osa vakautta vai osa onnettomuuksia? Tätäkin joudutaan miettimään.

Ari Evwaraye totesi, että rikollisuuden osalta on haettu hyvin konkreettisia ilmenemismuotoja, joista muodostuisi tilastonäkymä. Varsinainen analyysi ja tilannekuva tulevat perustumaan tilastoinnin ja täydentävän tiedon - kuten uhritutkimusten - yhdistelmään.

Yhteiskunnan vakauten kuuluisi erilaiset kansainväliset toistuvat vertailut, joita täydennetään kansallisilla indikaattoreilla. Nämä koostuisivat sisäisen turvallisuuden sellaisista keskeisistä osa-alueista, jotka eivät luontevasti ole osa jotakin muuta kokonaisuutta.

Luonnon, ihmisen ja teknologian aiheuttamista onnettomuuksista todettiin, että tarkastellaan vielä terveysturvallisuuden ilmiöiden sisällyttämistä.

Todettiin, että 19.4. on seuraava työapaja, joka on tarkoitettu ministeriön ennakoitiverkoston lisäksi ohjausryhmän jäsenorganisaatioille. Kutsu tullaan toimittamaan ohjausryhmän jakelun kautta välitettäväksi organisaatioissa henkilöille, jotka ohjausryhmän jäsenet katsovat sopiviksi.

Päätös:

Ilmiöiden määrittely ja indikaattoreiden valinta etenevät vaihe vaiheelta, ja ohjausryhmä hyväksyy tämänhetkisen suunnitelman. Ohjausryhmän kommentit huomioidaan jatkovalmistelussa.

5

Sisäisen turvallisuuden strategian viestintäsuunnitelma

Ohjausryhmä päätti kokouksessaan 7.12.2017, että strategialle laaditaan yhteinen viestintäsuunnitelma toimeenpanoon osallistuville toimijoille.

Sisäministeriön viestintäyksikkö on laatinut esityksen viestintäsuunnitelmasta ja sen toimeenpanosta. Viestintäpäällikkö Milla Meretniemi (SM) esitteli luonnoksen viestintäsuunnitelmasta.

Meretniemi ehdotti, että ohjausryhmä tekisi viestinnän päälinjaukset ja viestintäyksikkö jatkaa siitä yksityiskohtien hiomista ohjausryhmän organisaatioiden viestintävastaavien kanssa.

Meretniemi totesi viestinnän kohderyhmistä, että uutta ei tarvitse keksiä vaan jokainen tuntee omat kohderyhmänsä ja jokaisella on omat kanavansa.

31.05.2018

Puheenjohtaja totesi, että ensimmäisellä kalvolla oleva "Suomi on yksi maailman turvallisimmista maista" on virkamiesomaista lähestymistä asiaan. Sen sijaan esimerkiksi "Maailma muuttuu, Suomi pysyy turvallisena" voisi olla parempi.

Päätös

Viestintäsuunnitelma hyväksyttiin ohjausryhmän kommentit huomioiden.

6

Turvallisuuden yhdenvertaisuus -selvityshanke

Sisäministeriö on käynnistänyt selvityksen turvallisuuden yhdenvertaisuudesta. Selvitys on sisäministeriön kontribuutio vuonna 2017 käynnistettyyn 100 tasa-arvotekoa -kampanjaan. Sen toteuttaa KPMG Oy.

Selvityksen tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuuden ja sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumista sekä turvallisuusviranomaisten toiminnassa että laajemmassa sisäisen turvallisuuden toiminnassa, kuten sisäisen turvallisuuden strategian toimeenpanossa. Selvitys valmistuu kevätkaudella 2018.

Ari Evwaraye esitteli selvityshankkeen ohjausryhmälle.

Päätös:

Turvallisuuden yhdenvertaisuus -selvityshanke merkittiin tiedoksi.

7

Maakunnat ja kunnat - strategian ohjausryhmän työvaliokunnan asettaminen (TP 7)

Sisäministeriö asettaa strategian ohjausryhmän alaisuuteen työvaliokunnan valmistelemaan kansallisia linjauksia alueelliselle ja paikalliselle turvallisuussuunnittelulle. Työvaliokunnassa on edustus sisäministeriön lisäksi oikeusministeriöstä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä sekä Kuntaliitosta.

Ohjausryhmä kävi lähetekeskustelun turvallisuussuunnittelun linjauksista. Keskustelussa nousi esiin, että olisi tärkeää, että Poliisihallitus on tiiviisti mukana työssä. Sovittiin, että koordinaatio järjestetään sisäministeriön poliisiosaston edustuksen kautta.

Kristiina Kumpula kiinnitti huomiota siihen, että järjestöt olisivat työssä mukana ainakin tarpeen mukaan kutsuttavina asiantuntijoina. Todettiin, että varsinainen työvaliokunta pidetään suppeana työekonomisista syistä, mutta työn luonnos lähetetään ohjausryhmän jäsenorganisaatioille kommentoitavaksi sekä laajalle lausuntokierrokselle, jotta kaikkien keskeisten toimijoiden edustajat pääsevät vaikuttamaan sisältöön.

Päätös:

Todettiin työvaliokunnan työn käynnistyminen. Työvaliokunnan esitys ensimmäisiksi linjauksiksi esitetään ohjausryhmän kokouksessa 12.6.

8

Ikääntyneiden turvallisuusohjelma (TP 3.4)

Ari Evwaraye kertoi, että ikääntyneiden turvallisuusohjelma on käsitelty sisäisen turvallisuuden strategian ohjausryhmän jälkeen sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmässä ja se on julkaistu 29.1.2018. Seuraavaksi tullaan asettamaan ikääntyneiden turvallisuusohjelman poikkihallinnollinen ohjausryhmä. Ohjausryhmän puheenjohtajaksi nimetään ikääntyneiden parissa työskentelevän järjestön edustaja. Sisäministeriö hoitaa ohjausryhmän sihteeritehtävät.

31.05.2018

Päätös

Asia merkittiin tiedoksi.

Lopuksi puheenjohtaja totesi, että ohjausryhmän ilmoitettuja kokousaikoja joudutaan hieman muuttamaan, mutta sihteeristö tiedottaa uusista ajankohdista erikseen.

Pöytäkirjan vakuudeksi,

Sihteerinä

Ari Evwaraye

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 31.05.2018 klo 13:30. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet

Toimeenpanosuunnitelma 6.3.2018

Jakelu

Sisäisen turvallisuuden strategian ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet
Sisäisen turvallisuuden strategian sihteeristö

Tiedoksi

Erityisavustaja Andersson-Bohren
Erityisavustaja Rautanen
Jukka Aalto, SM
Harri Martikainen, SM
Sisäministeriön osastot ja erillisyksiköt